

บทที่ 4

ศึกษาความคิดเห็นของนักนิติศาสตร์ ในเรื่องการลงโทษประหารชีวิต

คงได้กล่าวมาแล้วว่า โทษประหารชีวิตเป็นการลงโทษผู้กระทำผิดที่รุนแรงที่สุด ซึ่งมีทั้งข้อดีและข้อเสีย ในส่วนของข้อดีก็มีผู้กล่าวกันว่า เป็นการยับยั้งอาชญากรรมที่ได้ผลดีที่สุด อาชญากรรมรู้สึกขยาดไม่กล้ากระทำความผิด แต่ข้อเสียย่อมมี คือเป็นการเล็งต่อวงการประหารชีวิตผู้บริสุทธิ์ ถ้าหากเกิดความผิดพลาดขึ้นในขบวนการยุติธรรมในทางอาญา (Criminal Justice System) ฉะนั้น การที่จะศึกษาถึงโทษประหารชีวิตนี้ จึงเป็นการเหมาะสมอย่างยิ่งที่จะศึกษาจากข้อโต้แย้งของนักนิติศาสตร์ เกี่ยวกับการลงโทษประหารชีวิต (Controversy on the Death Penalty)¹ ทั้งนี้ เพื่อเป็นการประมวลความรู้และแนวความคิดเห็นของนักนิติศาสตร์เหล่านั้น นำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบถึงผลดีและผลเสียของการลงโทษประหารชีวิต อันจะเป็นผลให้มีการเปลี่ยนแปลงโทษในประมวลกฎหมายอาญาของเราต่อไปหรือไม่ อย่างไร

4.1 ศึกษาแนวความคิดและเหตุผลของนักนิติศาสตร์ที่สนับสนุนให้มีการลงโทษประหารชีวิต

เมื่อมีการกระทำผิดอาชญากรรมรุนแรง ทำลายความรู้สึกของประชาชนทั่วไป เกิดขึ้นที่ใดก็ตาม จะสังเกตได้ว่า บุคคลที่รักความสงบต้องการให้บ้านเมืองเรียบร้อย ปราศจากอาชญากรรม จะมีความรู้สึกตรงกันในกลุ่มคนกลุ่มใหญ่ที่เคียดว่า เป็นการสมควรอย่างยิ่งที่จะต้องดำเนินการลงโทษผู้กระทำผิด ให้สาสมกับความผิดชนิดนั้น ๆ จากความคิด² นี้เอง ทำให้กฎหมายอาญาของทุกประเทศ มีบทกำหนดโทษบรรดาอาชญากรรมร้ายแรงทั้งหลาย อย่างสูงสุดถึงขั้นลงโทษประหารชีวิต จำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกระยะยาวถึง 50 ปี หรือ

¹ จตุพร วงศ์ทองสวรรค์ , "โทษประหารชีวิต" หน้า 109.

² มารุต บุนนาค , "ฆ่า V.S. ประหารชีวิต" หลัง 6 ตุลาคม 2519
(กรุงเทพฯ : ศูนย์การพิมพ์ , 2520) หน้า 173-174.

100 ปี หรืออาจมากกว่า หรือน้อยกว่าแล้วแต่กรณี สำหรับอาชญากรใดที่มีจิตใจโหดเหี้ยม วิปริตเพียงใด รวมทั้งประวัติและสิ่งแวดล้อม ควรลงโทษหนักเบาเพียงใด เป็นการมอง ในแง่ของกฎหมายประกอบกับวิชาว่าด้วยการควบคุมการกระทำผิด (อาชญาวิทยาและทัณฑวิทยา) ว่าจะลงโทษจำเลยชนิดไม่ให้มีโอกาสกระทำผิดอีก คือ ประหารชีวิตเสีย หรือ จำคุกระยะยาว ใ้ท่ายในคุก หรือเพื่อให้เช็ดหลายเท่านั้น อันเป็นเรื่องของการใช้ดุลยพินิจ ของขบวนการยุติธรรม ซึ่งอาจไม่ตรงกับความรู้สึกของประชาชนส่วนใหญ่ในสังคม ที่มีความ ต้องการแก้แค้นให้สาสมกับความเคียดแค้นที่สังคมได้รับ ความต้องการนี้ นักนิติศาสตร์ฝ่าย สนับสนุนให้มีการลงโทษประหารชีวิต จึงนำมาเป็นข้อเสนอในการยืนยันว่าสังคมยังต้องการ ให้มีการลงโทษประหารชีวิตอยู่ นอกจากนี้ยังมีเหตุผลอื่น ๆ ที่สนับสนุนการลงโทษประหาร ชีวิต คือ

1. การประหารชีวิตเป็นวิธีการลงโทษอย่างเด็ดขาด ที่จะกำจัดบุคคลออกจาก สังคม (Banishment) อย่างเด็ดขาด เพราะการเอาตัวผู้ต้องโทษมาทักขัง หรือจำคุกไว้ อาจมีช่องทางให้หลุดพ้นจากการกักขังออกมากองวน หรือทำความเดือดร้อนให้แก่สังคมได้อีก โดยวิธีหลบหนี หรือได้รับอภัยโทษ หรือตามกฎหมายนิรโทษกรรม¹ ตัวอย่างในเรื่องนี้ ศึกษา ได้จากรายงานประจำปีของกรมราชทัณฑ์ กระทรวงมหาดไทย จะแสดงสถิติการหลบหนีของ ผู้ต้องขังในรอบ 10 ปี ในที่นี้จะศึกษาจากรายงานประจำปี 2519-2521 ซึ่งแสดงสถิติ ตั้งแต่ปี 2510 ถึงปี 2521 ดังนี้

ปี 2510	จำนวนผู้หลบหนีมี	244 คน
2511	"	216 คน
2512	"	243 คน
2513	"	192 คน

¹ศาสตราจารย์ไชยเจริญ สันติศิริ , คำบรรยายอาชญาวิทยาและทัณฑวิทยา ภาค 2 (พระนคร : โรงพิมพ์ไทยพิทยา , 2506) หน้า 14.

ปี 2514	จำนวนผู้หลบหนีมี	152 คน
2515	"	200 คน
2516	"	190 คน
2517	"	244 คน
2518	"	280 คน
2519	"	220 คน
2520	"	264 คน
2521	"	272 คน

สำหรับการได้รับอภัยโทษ

การอภัยโทษเป็นอำนาจของประมุข หรือหัวหน้าฝ่ายบริหาร ที่จะอภัยโทษให้แก่นักโทษที่เห็นเหมาะสม สำหรับประเทศไทย การพระราชทานอภัยโทษนับเป็นพระราชภารกิจ บำเพ็ญอภัยทานแก่ผู้ต้องราชทัณฑ์อย่างหนึ่ง การพระราชทานอภัยโทษมี 2 ลักษณะ คือ การพระราชทานอภัยโทษทั่วไป โดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกา ในวโรกาสอันเป็นมงคลยิ่ง เกี่ยวกับพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว หรือเหตุสำคัญของชาติ กับ การพระราชทานอภัยโทษเฉพาะราย ตามนัยที่ใดกำหนดไว้ โดยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา¹

สถิติผู้ได้รับพระราชทานอภัยโทษ ตามพระราชกฤษฎีกาพระราชทานอภัยโทษ

1. พระราชกฤษฎีกาพระราชทานอภัยโทษ พ.ศ. 2514 "เนื่องในโอกาสพระราชพิธีรัชดาภิเษก ฉลองสิริราชสมบัติครบ 25 ปี" มีผู้ได้รับพระราชทานอภัยโทษปลดปล่อยตัว 15,043 คน

¹กรมราชทัณฑ์ กระทรวงมหาดไทย, "ภารกิจพิเศษที่มีความสำคัญต่อการส่งเสริมผู้ต้องราชทัณฑ์ ให้ประพฤติตนเป็นพลเมืองดีของชาติ", ประวัติการราชทัณฑ์แห่งประเทศไทยและการปรับปรุงกิจการราชทัณฑ์ในปัจจุบัน (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กรมราชทัณฑ์, 2519) หน้า 106-108.

2. พระราชกฤษฎีกาพระราชทานอภัยโทษ พ.ศ.2515 เนื่องในโอกาสพระราชพิธีสถาปนาเฉลิมพระนามาภิไธย สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้าวชิราลงกรณ ให้ดำรงพระราชอิสริยยศ "สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช สยามมกุฎราชกุมาร" มีผู้ได้รับพระราชทานอภัยโทษพลอยตัว 12,822 คน

3. พระราชกฤษฎีกาพระราชทานอภัยโทษ พ.ศ.2518 เนื่องในโอกาสการประกาศใช้รัฐธรรมนูญ พ.ศ.2517 มีผู้ได้รับพระราชทานอภัยโทษพลอยตัว 11,591 คน

๑ ๑ ๑

2. จากความคิดทั่วไปของสังคม คิดว่าไม่ควรมีการระงับการเลี้ยงดูบุคคลผู้ก่อความเดือดร้อนอย่างรุนแรง หรือทำให้สังคมเกิดความเคียดแค้น ฉะนั้น การลงโทษประหารชีวิตนี้ จึงเป็นการประหยัด สังคมไม่จำเป็นต้องมีการระงับการเลี้ยงดูผู้กระทำผิดไว้ เช่นเดียวกับผู้กระทำผิดต้องโทษจำคุก หรือกักขัง ซึ่งนับว่าเป็นการสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายของรัฐบาลมาก¹ ประกอบด้วยปัจจุบันวิชาอาชญาวิทยาและทัณฑวิทยา มีความเจริญและหวังผลในการแก้ไขความประพฤติของผู้กระทำผิดให้ดีขึ้น จึงจำเป็นต้องใช้งบประมาณของรัฐในการลงโทษ การควบคุม อบรม และสงเคราะห์ผู้ต้องขัง เพื่อให้กลับประพฤติตนเป็นพลเมืองดีหลังพ้นโทษไปแล้ว ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการปฏิบัติงานราชทัณฑ์² แต่สำหรับโทษประหารชีวิตนั้น เมื่อประหารชีวิตผู้ต้องโทษแล้ว รัฐก็หมดภาระหรือไม่ต้องเสียงบประมาณในเรื่องดังกล่าวต่อไป

¹ ตัวอย่างจากรายงานประจำปี พ.ศ.2519 ของกรมราชทัณฑ์ กระทรวงมหาดไทยว่า งบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ.2519 จำแนกตามหมวดรายจ่าย เฉพาะค่าอาหารผู้ต้องขัง มีสถิติสูงกว่ารายจ่ายประเภทอื่นคือ 46.38%

² กรมราชทัณฑ์ กระทรวงมหาดไทย , "การปรับปรุงกิจการราชทัณฑ์ในปัจจุบัน" ประวัติการราชทัณฑ์แห่งประเทศไทย และการปรับปรุงกิจการราชทัณฑ์ในปัจจุบัน (กรุงเทพฯ : บพิธการพิมพ์ , 2519) หน้า 41.

3. โทษประหารชีวิตมีผลท้าวัตถุประสงค์ของการลงโทษในทฤษฎีข่มขู่ หรือ ปรายปราม (Deterrence) มากกว่าโทษชนิดอื่น ๆ จึงทำให้คนทั่วไปหวาดเกรงไม่กล้า กระทำผิด หรือประพฤติตนเอาเยี่ยงอย่างต่อไป

4. การประหารชีวิต เป็นวิธีการที่จะกำจัดกรรมพันธุ์จากบุคคลที่เป็นผู้ร้าย ในลักษณะชั่วร้ายใดทางหนึ่ง¹ เช่น บุคคลที่เป็นโรคจิตทรมาน หรือวิถดาร์ หรือผู้มีสันดาน เป็นโจรมาแต่กำเนิด อันอาจเป็นสาเหตุสืบเนื่องมาจากกรรมพันธุ์ ซึ่งเป็นสิ่งที่สังคมช่วย เหลือไม่ได้ จึงควรกำจัดบุคคลเหล่านี้เสียเด็ดขาด ตัวอย่างในเรื่องนี้ คือในการประหาร ชีวิตนายคำหล้า คำลือวงศ์ เมื่อวันที่ 22 มิถุนายน 2521 ผู้ต้องโทษฐานข่มขืนแล้วฆ่า รวม 2 ศพ แพทย์ผู้ทำการตรวจวินิจฉัยก่อนประหาร ได้ตรวจร่างกายพบรอยสักรูปผู้หญิง ซึ่งมีมีคปากอกอยู่ อันแสดงถึงจิตสำนึกของฆาตกรข่มขืนแล้วฆ่านี้ ว่าเป็นผู้มีจิตเกลียดและเกลียด ฆ่าผู้หญิงอยู่แล้ว ดังนั้น สังคมไม่อาจเยียวยารักษาได้ สมควรที่จะกำจัดบุคคลนี้อย่างเด็ดขาด โดยการประหารชีวิตเสีย

5. เนื่องจากวิธีการลงโทษประหารชีวิตในปัจจุบันนี้ แทบทุกประเทศได้ลด ความทารุณโหดร้าย หรือเลิกวิธีการลงโทษแบบทรมานป่าเถื่อนแล้ว ฉะนั้น จึงไม่เป็นข้อ อ้างที่ว่า โทษประหารชีวิตเป็นโทษที่รุนแรง หรือโหดร้ายต่อไป เพราะถ้าเปรียบเทียบ กับการลงโทษจำคุกตลอดชีวิต หรือลงโทษจำคุกระยะยาว ก็เป็นการทรมานร่างกายและจิตใจ ของนักโทษมากกว่า ในประเทศอังกฤษมีผู้ออกความเห็นว่าการเอาคนไปกักขังไว้ตลอด ชีวิตนั้น ความจริงเป็นการทรมานยิ่งกว่าเอาไปประหารชีวิต เพราะคนเราไม่ได้เกิดมา เพื่ออยู่ในห้องอันคับแคบ²

¹ศาสตราจารย์ไชยเจริญ สันติศิริ , คำบรรยายอาชญาวิทยาและทัณฑวิทยา ภาค 2 , หน้า 15.

²พ.อ.พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจุลจักรพงษ์ , "โทษประหารชีวิต ที่อังกฤษ" , หน้า 236.

6. ในความคิดบางอย่าง ถ้าพิจารณาจากแง่ของวิธีการและผลของการกระทำผิดที่ทารุณโหดร้ายแล้ว จะเห็นได้ว่า ถ้าไม่ลงโทษประหารชีวิตแล้ว ก็จะไม่เหมาะสมหรือสอดคล้องกับความผิดนั้น ๆ¹ เช่น การฆ่าครั้งเดียวหลาย ๆ คน หรือการข่มขืนหญิงแล้วฆ่าเสีย ตัวอย่าง ตามคำสั่งที่ 2/2521 ลงวันที่ 22 มิถุนายน 2521 ของพลเอก เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ นายกรัฐมนตรี ให้ลงโทษประหารชีวิตนายคำหล่ง คำลีวงศ์ ผู้ต้องหาในคดีฆ่าข่มขืน อันเป็นอาชญากรรมที่กระทบกระเทือนต่อความรู้สึกในค่านิยมอันดีของประชาชนอย่างรุนแรง หรือในความคิดที่ก่อให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อยของบ้านเมือง บ่อนทำลายเศรษฐกิจ และความมั่นคงแห่งชาติ โทษชนิดนี้ก็สมควรที่จะลงโทษประหารชีวิตอย่างยิ่ง ดังมีตัวอย่าง คำสั่งที่ 19/2521 ลงวันที่ 2 สิงหาคม 2521 ของพลเอกเกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ นายกรัฐมนตรี ให้ประหารชีวิต นายอีเชียม แซ่เฮง และนายซิม หึงหวา ผู้รวมกันผลิตเฮโรอีน อันเป็นยาเสพติดจำหน่าย การกระทำของจำเลยทั้งสอง เป็นการบ่อนทำลายเศรษฐกิจและความมั่นคงของชาติ และเป็นภัยอย่างร้ายแรงต่อประเทศชาติ จึงเห็นควรลงโทษเพื่อมิให้ผู้อื่นเอาเยี่ยงอย่างต่อไป

7. ถ้าจะโทษเล็กโทษประหารชีวิตเสียแล้ว ก็ไม่อาจคาดคะเนได้ว่าคดีอุกฉกรรจ์ต่าง ๆ จะเพิ่มมากขึ้นเท่าใด เพราะแม้ว่าจะมีโทษประหารชีวิตอยู่ คดีอุกฉกรรจ์ต่าง ๆ ก็เกิดขึ้นมากอยู่แล้ว อันจะยิ่งทำให้ประชาชนอยู่ในสภาพขาดหลักยึดเหนี่ยวที่มีวงอาชญากรยิ่งกำเริบใจมากยิ่งขึ้น²

4.2 ศึกษาแนวความคิดของนักนิติศาสตร์ ฝ่ายที่ไม่สนับสนุนให้มีการลงโทษประหารชีวิต

จากข้อโต้แย้งเกี่ยวกับการลงโทษประหารชีวิต (Controversy on the Death Penalty) ในขณะที่ยังสนับสนุนให้มีโทษประหารชีวิต ได้ให้เหตุผลว่าเป็นโทษที่มีประสิทธิภาพมากกว่าโทษอื่น ๆ ในการยับยั้งอาชญากรรม เป็นการป้องกันการประชาติพันธุ์

¹ศาสตราจารย์ ดร.อุกฤษ มงคลนาวิน , "โทษประหารชีวิตจำเป็นหรือไม่ในสังคมไทย" สังคมศาสตร์ปริทัศน์ ปีที่ 10 ฉบับที่ 10 (ตุลาคม 2515) : 47.

²เรื่องเดียวกัน , หน้าเดียวกัน.

ทออาชญากร เป็นโทษที่เด็ดขาดแน่นอน แต่อีกฝ่ายหนึ่งก็โต้แย้งว่าโทษประหารชีวิตไม่ได้มีประสิทธิภาพดีไปกว่าโทษจำคุก ในคานการขบขึงอาชญากรรม หรือการยกเลิกโทษประหารชีวิตก็ไม่ก่อให้เกิดการไขกฎหมายทำร้ายอาชญากร และที่สำคัญเป็นโทษที่อันตรายมาก ถ้าหากเกิดการผิดพลาดขึ้นในกระบวนการยุติธรรม แล้วก็ไม่สามารถจะแก้ไขได้ นอกจากนี้ยังก่อให้เกิดภาพพจน์และผลสะท้อนที่ไม่ดีต่อนักโทษอื่น ๆ ตลอดจนเจ้าหน้าที่ในสถานที่ที่มีการประหารชีวิตด้วย

แนวความคิดของนักนิติศาสตร์ ฝ่ายที่ไม่สนับสนุนให้มีการลงโทษประหารชีวิตนี้ มีมาแต่ในสมัยโบราณแล้ว นักนิติศาสตร์ที่ไม่เห็นด้วยในสมัยนั้นมี จังจาค รูสโซ (Jean-Jacques Rousseau พ.ศ.2255-2321) ในสัญญาประชาคม (The Social Contract) ที่ว่า โทษประหารชีวิตฝ่าฝืนสัญญาประชาคม เพราะประชาชนทั้งหลายที่เข้าร่วมในสัญญาประชาคม มิได้มอบอำนาจการคร่าชีวิตของตนเองให้แก่รัฐ¹ รูสโซ กล่าวว่า "จุดประสงค์สำคัญของสัญญาประชาคม ได้แก่ การรักษามบุคคลที่เข้าร่วมสัญญา คนเราเมื่อต้องการความสำเร็จในกิจการใด ก็ต้องชวนช่วยหาวิธีที่จะช่วยให้บรรลุความสำเร็จในกิจการนั้น และวิธีที่ว่านั้นมักจะก่อปรทวยอันตรายไม่มากนักอยู่ บุคคลที่ดำรงชีวิตอยู่ไคด้วยควบคุมครองของผู้ใด ย่อมมีหน้าที่สละชีวิตเพื่อผู้นั้นเมื่อถึงวาระจำเป็น โดยเหตุนี้เมื่อกฎหมายบัญญัติไว้ว่าในกรณีไคบาง บุคคลจะต้องเสียดอันตราย บุคคลก็ไม่มีสิทธิระพิจารณาว่า ควรจะเสียดอันตรายนั้นหรือไม่ โดยนัยเดียวกัน เมื่อประมุขของรัฐบอกกับพลเมืองคนไคว่า "เพื่อประโยชน์ของรัฐ แกควรจะตาย" พลเมืองคนนั้นก็ควรยอมตายแต่โดยดี เพราะเหตุที่เขาดำรงชีวิตอย่างปลอดภัยมาได้ถึงบัดนั้น หาใช่เนื่องมาจากความกรุณาของธรรมชาติแต่อย่างใดเลยหาหากเนื่องจากความคุ้มครองป้องกันของรัฐด้วย และการคุ้มครองนี้ก็มีเงื่อนไข

โทษประหารชีวิตที่จะลงแกอาชญากร ก็เป็น เรื่องที่อาจจะพิเคราะห์ได้จากแง่ทัศนะเดียวกัน ผู้ถูกประหารเองก็จะนียยอมตายมาก่อนที่ตนจะประกอบอาชญากรรมแล้ว

¹ อุกฤษ มงคลนาวิน , "โทษประหารชีวิตจำเป็นหรือไม่ในสังคมไทย" หน้า 48.

โดยนี้ว่า จะต้องชิงฆ่าเขาเสียก่อน เพื่อความปลอดภัยของตนเอง หากถูกจับได้ก็ยอมตายละ
อย่างไรก็ตาม ในสังคมที่ตั้งอยู่บนมูลฐานของสัญญาประชาคมนั้น เอกชนที่เข้าร่วมสัญญา
ยอมไม่คิดที่จะผลาญชีวิตของตนเอง หากแต่จะคิดป้องกันรักษาไว้ตายเดียว จึงไม่น่าจะ
สันนิษฐานกันว่า จะมีผู้ร่วมสัญญาคนใดใคร่ทรองมาก่อนแล้วว่า ตนจะยอมถูกประหารชีวิต"¹

รูสโซ ยังกล่าวต่อไปอีกว่า "การลงโทษประหารชีวิตนั้น หากปรากฏขึ้นเนื่อง ๆ
ยอมเป็นเครื่องแสดงว่า รัฐบาลอ่อนแอหรือเฉื่อยชา อันที่จริงคนร้ายทั่ว ๆ ไปนั้น หากเรา
รู้จักเขาก็อาจเป็นคนมีประโยชน์ไปได้เหมือนกัน รัฐจะพึงมีสิทธิประหารชีวิตบุคคลใด ก็ต่อเมื่อ
การละชีวิตของบุคคลนั้นไว้ จะเป็นอันตรายแก่สังคม การประหารเป็นเพียงตัวอย่างเท่านั้น
ยังไม่มีเหตุผลเพียงพอ"²

จากความคิดของรูสโซนี้ นักนิติศาสตร์ในสมัยต่อ ๆ มายังใช้เป็นแนวความคิด
ว่าควรคงไว้ซึ่งโทษประหารชีวิตอยู่หรือไม่ ซึ่งพอจะนำมาประมวลได้ดังนี้ คือ

1. อันตรายของโทษประหารกับความผิดพลาด โทษประหารชีวิตเป็นโทษ
ที่หากมีการผิดพลาดขึ้นแล้ว ย่อมไม่มีทางแก้ไขกลับคืนให้ก็ได้ เพราะผู้นั้นตายไปแล้ว ทั้งนี้
เนื่องจากความผิดพลาดยอมเป็นไปได้ตามวิสัยของมนุษย์ แม้การพิจารณาพิพากษาคดีของ
ศาลก็เช่นเดียวกัน แม้จะมีวิธีการที่วางใจได้ในวิธีพิจารณาคดีเป็นพิเศษแล้วก็ตาม เช่น
การรับฟังพยานหลักฐานโคเครงครัด และต้องให้ศาลอุทธรณ์พิพากษาในทางลงโทษเช่น
นั้นด้วย³ แต่ก็ยังไม่เป็นที่แน่นอนว่าจะไม่มีการผิดพลาดได้ ข้อคัดค้านนี้เราต้องยอมรับว่า
เป็นความจริง ปัญหาจึงอยู่ที่ว่าเมื่อใดกำหนดวิธีการเพื่อป้องกันความผิดพลาดไว้อย่างดีที่สุด
ที่จะทำได้แล้ว ผลที่ได้รับจากการคงไว้ซึ่งโทษสถานนี้ไว้ จะสมกับการที่ต้องเสียงับโอกาส

¹ จังจ่าก รูสโซ , สัญญาประชาคม แปลโดย จินดา จินตเสวี. กรุงเทพฯ
: สำนักพิมพ์ดวงกมล , 2516 หน้า 79-80.

² เรื่องเดียวกัน , หน้า 81-82.

³ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 245 วรรค 2.

ที่อาจมีการผิดพลาดขึ้นได้หรือไม่¹

สำหรับโทษจำคุกนั้นไม่มีปัญหา ชีวิตของนักโทษยังคงมีอยู่และสามารถแก้ไข เหตุการณ์อื่นเนื่องมาจากข้อผิดพลาดของขบวนการยุติธรรม ซึ่งปรากฏหลักฐานออกมา ภายหลังว่า นักโทษนั้นบริสุทธิ์ หรือเป็นผู้กระทำผิดแต่สมควรได้รับโทษต่ำกว่าเดิม ตัวอย่างเช่น ในสหรัฐอเมริกา เมื่อวันที่ 17 ตุลาคม ค.ศ. 1901 ได้เกิดคดีฆาตกรรมขึ้น ใน Palatka , Florida เจ้าหน้าที่ได้จับนาย J.B. Brown ไว้เป็นผู้ต้องสงสัยว่า ฆาตนาย Wesson และจากการสอบสวนก็ได้หลักฐานมัดตัว Brown ว่าเป็นผู้กระทำผิด จากการพิจารณาพิพากษาของศาล ก็ตัดสินให้ลงโทษประหารชีวิต Brown โดยการแขวนคอ ในวันประหารนั้น ขณะที่นักโทษประหาร Brown ถูกสวมเชือกลงที่คอ และฟังคำสั่งประหาร ชีวิตอยู่นั้นเอง ก็เกิดมีข้อบกพร่องในคำสั่งประหารขึ้น Brown จึงถูกนำกลับไปขังไว้ก่อน จากเหตุการณ์นี้เอง Brown ก็ถูกลดหย่อนโทษลงเหลือจำคุกตลอดชีวิต จากนั้นอีก 10 ปี ต่อมา ก็มีชายคนหนึ่งชื่อ Johnson ซึ่งก่อนเขาตายเล็กน้อยได้สารภาพว่าเขาเป็นคนฆา Wesson เอง Brown จึงได้รับการปลดปล่อย²

มีตัวอย่างอีกคดีหนึ่งที่เมือง Marion มลรัฐ Mississippi

นาย Will Buckley ถูกฆาตตาย และ Will Purvis ถูกจับและถูกพิพากษาให้รับ โทษประหารชีวิต โดยมีประจักษ์พยาน Jim Buckley น้องชายของผู้ตายยืนยันว่า เห็น Purvis ฆาตีฆาตของตน ในขณะที่ Purvis ถูกนำไปประหารในที่สาธารณะโดยการ แขวนคอนั้น ยังไม่ทันที่จะคล้องเชือกเข้ากับคอกนักโทษประหาร สลักสำหรับปล่อยให้นักโทษ ประหารตกลงมาก็ถูกดึงเสียดก่อน ประชาชนที่เฝ้าดูอยู่จึงไม่ยอม ให้ทำการประหารนักโทษใหม่อีก Purvis จึงถูกนำกลับไปขัง และได้กำหนดวันประหารใหม่ ทำให้เกิดพวกสนับสนุนให้มีการ ประหารใหม่ และอีกพวกหนึ่งต้องการให้มีการลดโทษ ซึ่งจากการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง

¹จิตติ, ดิงศภทิพย์ , คำอธิบายประมวลกฎหมายอาญา ภาคที่ 1 ตอนที่ 2
(แก้ไขเพิ่มเติม พิมพ์ครั้งที่ 4) (กรุงเทพฯ : แสงทองการพิมพ์, 2518) หน้า 853-854.

²จตุพร วงศ์ทองสวรรค์ , "โทษประหารชีวิต" หน้า 119.

ก็ปรากฏว่า พวกสนับสนุนให้มีการลดโทษเป็นฝ่ายชนะได้รับเลือกให้เป็นผู้ว่าการรัฐ Purvis จึงถูกลดโทษเป็นจำคุกตลอดชีวิต หลังจากเหตุการณ์ประหารชีวิตนั้นมาอีก 23 ปี นาย Joe Beard ก็ได้สารภาพขณะป่วยหนักว่า เขากับ Louis Thornhill เป็นผู้ฆ่า Will Buckley เอง¹

ดังนั้นแล้ว นักโทษประหารจะได้รับการชดเชยอะไรที่เป็นธรรมจากสังคม ในการที่เกิดความผิดพลาดทางขบวนการยุติธรรมขึ้นมา ถ้าเขาถูกประหารชีวิตแล้วไม่ว่า ในกรณีใด ๆ ก็ไม่สามารถแก้ไขอะไรได้ทั้งนั้น ทั้งนี้ เนื่องมาจากวาทกรรมการยุติธรรมนั้น อาจจะถูกแรงกดดันจากประชามติ ทำให้ขั้นตอนของขบวนการยุติธรรมเกิดความโน้มเอียง ไปตามเสียงของประชาชนมากขึ้น พยานอาจจะให้การเท็จ หรือแม้แต่คำรับสารภาพของ จำเลยเองก็ตาม จะเชื่อถือได้มากน้อยเท่าใด

2. วัตถุประสงค์ของการลดโทษประหารชีวิตเพื่อการแก้แค้นทดแทนเท่านั้น
 หมายมีผลในทางคตินิสัยหรือแก้ไขความประพฤติของผู้กระทำความผิดแต่อย่างใด ซึ่งเป็นการ ชัดต่อวัตถุประสงค์ของการลดโทษโดยทั่วไป ผู้กระทำความผิดหมกโকা่กลับตัวเข้าสู่สังคมได้ใหม่ หากแต่เป็นการกำจัดผู้กระทำความผิดให้พ้นจากสังคมมากกว่า ทำให้ประชาชนโดยทั่วไปมองรัฐ ในแง่เป็นผู้ฆ่าคนอย่างเลือกเย็น

3. ในแง่ปริมาณการลดโทษประหารชีวิตก็ไม่ได้ผลจริงจัง เพราะทั้ง ๆ ที่ใช้โทษประหารชีวิตมาแต่ไหนแต่ไร ความผิดอาญาก็ยังคงมีอยู่เช่นเดิม ในข้อนี้ แม้จะเป็น ความจริงที่การลดโทษประหารชีวิต ไม่ทำให้ความผิดอาญาสูญสิ้นไป แต่ก็เป็นความจริงว่า มีหลายประเทศที่เลิกโทษประหารชีวิตแล้ว กลับต้องใช้โทษประหารชีวิตอีก ตัวอย่างเช่น ตามรายงานของสหประชาชาติ ประจำเดือนเมษายน ค.ศ. 1972 แจ้งว่า มีประเทศ 6 ประเทศ ที่ยกเลิกโทษประหารชีวิตในทุกกรณี อีก 19 ประเทศ ลดโทษประหารชีวิต เฉพาะในบางกรณี แต่มีบางประเทศยังคงสงวนโทษประหารชีวิตไว้ แต่ในทางปฏิบัติ

¹ เรื่องเดียวกัน , หน้าเดียวกัน.

ไม่เคยลงโทษเช่นนี้เลย รวมความแล้ว ตามผลของการสำรวจของสหประชาชาติแสดงว่า ในประเทศ 68 ประเทศ ที่รับการสำรวจ มีจำนวน 75% ที่ยังคงลงโทษประหารชีวิตไว้

อย่างไรก็ดี ปรากฏว่าแนวโน้มที่ต้องการยกเลิกการประหารชีวิต ระหว่างปี ค.ศ. 1900-1950 ไคลคลงตามลำดับ บางประเทศได้เคยยกเลิกโทษประหารชีวิตไปแล้ว แต่ภายหลังกลับนำมาใช้อีก เช่น ภูมาเนีย และออสเตรีย เป็นต้น หรือบางประเทศมีการเปลี่ยนแปลงกลับไปกลับมาหลายครั้ง เช่น ประเทศอิตาลี ได้เคยเลิกโทษประหารชีวิต เมื่อ ค.ศ. 1889 แล้วกลับนำมาใช้อีก เมื่อ ค.ศ. 1930 เพราะสถิติความผิดอุกฉกรรจ์เพิ่มขึ้น แต่ก็ได้ยกเลิกอีกครั้งหนึ่ง เมื่อ ค.ศ. 1944¹

4. การลงโทษประหารชีวิตเป็นการร้ายแรง จึงทำให้ผู้เกี่ยวข้องไม่สมัครที่จะรับผิดชอบกระทำการให้เกิดผลขึ้นเช่นนั้น เช่น ไม่มีผู้ใดสมัครเป็นพยาน ศาลก็ไม่พิพากษาลงโทษโดยง่าย หรือไม่มีทางอื่นก็เลยปล่อยผู้ร้ายไป ทำให้ผู้ที่ควรถูกลงโทษ หลุดพ้นไปโดยไม่สมควร ซอนี่ก็อาจเป็นความจริงอยู่บางที่จะต้องไขความระมัดระวัง รอบคอบให้มากที่สุด ก่อนที่จะลงโทษประหารชีวิต ส่วนที่ผู้เกี่ยวข้องไม่รวมมือในกรณี อาจมีการลงโทษประหารชีวิตนั้น เป็นเพราะความรู้สึกว่าโทษที่จะลงรุนแรงเกินส่วนแห่ง ความผิด ถ้ารู้สึกว่าการสมควรกับความผิดแล้ว การไม่รวมมือก็ไม่ควรจะมี เหตุนี้ถ้าระมัด ระวังในการบัญญัติความผิดที่โทษประหารชีวิต เฉพาะความผิดที่ร้ายแรงสมควรกับโทษนั้น แล้ว ขอบกพรองนี้ก็ไม่ควรจะมี²

5. โทษประหารชีวิตเป็นการฆาตคนอย่างเลือดเย็น เพราะเป็นการจับเอาคน ไปขังไว้ก่อน แล้วจึงสั่งดำเนินการให้ประหารชีวิต ซึ่งมีใช่เป็นการกระทำในทันทีทันใด ต้องรอการดำเนินการเป็นขั้น ๆ จนกว่าคดีจะถึงที่สุด ซึ่งเป็นการกระทำที่ทรามานจิตใจ

¹อุกฤษ มงคลนาวิน , "โทษประหารชีวิตจำเป็นหรือไม่ในสังคมไทย" หน้า 48-49.

²นายจิตติ ติงศภัทิย์ , "คำอธิบายประมวลกฎหมายอาญา" ภาคที่ 1 ตอนที่ 2 หน้า 855.

ได้รวมประชุมและวินิจฉัยว่า ยังไม่เป็นการสมควรที่จะลงโทษประหารชีวิตแก่อาชญากรผู้นี้ เพราะประวัติ ชีวิต และพฤติกรรมแวดล้อมหลายประการ สมควรให้ลงโทษเพียงจำคุกตลอดชีวิต ซึ่งหมายความว่าหากเขาประพฤติตนดีในเรือนจำ อาจจะได้รับกมลลดโทษลง และได้รับการพักการลงโทษในวันปลายของชีวิต วัลกลางคน หรือในวัยชราของเขา

หลังจากคดีฆาตกรรมดังกล่าวนี้ได้ผ่านพ้นไปแล้ว รัฐสภาของประเทศฝรั่งเศสก็ได้ให้ความเห็นชอบในการยกเลิกโทษประหารชีวิตเสีย ด้วยคะแนนที่ชนะกันเพียงคะแนนเดียวในรัฐสภา ซึ่งคล้ายกับเป็นการแสดงว่าเสียงส่วนมากของสมาชิกสภา อาจจะไม่เห็นชอบด้วยกับการยกเลิกโทษประหารชีวิตเสียก็ได้ หากว่าสมาชิกรัฐสภามาประชุมมากกว่านั้น และยังเป็นที่ยกาคความหมายกันว่า ทศคนคดีในเรื่องนี้อาจจะเปลี่ยนแปลงไปอีกก็ได้

นายโมริส ไอคารอทส์ เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองชั้นสูงของฝรั่งเศสได้ให้สัมภาษณ์หนังสือพิมพ์รายวัน เลอมองค์ หลังจากตัดสินคดีดังกล่าวข้างต้นว่า ในชั้นเดิมเขาพอใจต่อโทษประหารชีวิตฆาตกร เมื่อผู้เคราะห์ร้ายที่ถูกฆาตกรฆาตตายมีอายุต่ำกว่า 13 ขวบ แต่ภายหลังเมื่อฆาตกรได้ถูกจำคุกตลอดชีวิตและเป็นนักโทษเด็ดขาดแล้ว เขารู้สึกว่าเป็นการสมควรแก่โทษแล้ว และในสังคมปัจจุบันไม่สมควรจะเลือกโทษประหารชีวิตมาใช้กับจำเลยคดีใด

ประชาชนในหลายประเทศได้คำนึงถึงปัญหาเรื่องโทษประหารชีวิตอยู่มากในเบลเยียม และลักเซมเบิร์ก ปัจจุบัน ไม่ปรากฏว่าได้มีการลงโทษประหารชีวิตแก่ฆาตกรคนใด ทั้ง ๆ ที่ระบบการประหารชีวิตยังมีอยู่ เคนมาร์คยกเลิกโทษประหารชีวิตในปี พ.ศ. 2473 อิตาลียกเลิกในปี พ.ศ. 2487 เยอรมันตะวันตกยกเลิกในปี พ.ศ. 2492 อังกฤษยกเลิกในปี พ.ศ. 2512 ชาวฝรั่งเศสหลายคนกล่าวว่า การที่ฆาตกร พาทริก เฮนรี่ ไม่ถูกประหารชีวิต เป็นการแสดงให้เห็นถึงการดำรงชีวิตอย่างสันติสุขของมนุษยชาติ และแม้ฝรั่งเศสจะเพ่งคิดเลิกโทษประหารชีวิตไปหลังประเทศอื่น แต่คนฝรั่งเศสก็ภูมิใจว่า เขาเป็นประเทศแรกที่ยกเลิกวิธีการทรมาน ในระบบการสอบสวนอันล้าสมัยในอดีตเสียได้

นักโทษมาก เพราะไม่ทราบว่าเมื่อไรจึงจะเอาตัวไปประหารชีวิต¹

6. การลงโทษประหารชีวิต ไม่ใช่การดำรงสันติสุขของมนุษยชาติ และไม่อาจทำให้อาชญากรรมลดลงได้ ทั้งนี้ เพราะความรู้สึกเคียดแค้นอาชญากรรมกระทำผิดรุนแรง สังคมของการลงโทษผู้กระทำผิดรุนแรงเช่นกัน แต่การลงโทษที่รุนแรงก็ไม่ใช่เป็นวิธีการที่จะลดอาชญากรรมได้ ตัวอย่าง คดีฆาตกรรม ในประเทศฝรั่งเศสเรื่องหนึ่ง² เกิดขึ้นเมื่อวันที่ 30 มกราคม 2519 เมื่อเด็กชายอายุ 8 ขวบ ถูกลักพาตัวไปขณะกลับจากโรงเรียน ในชนบทแห่งหนึ่ง จากนั้นไปอีก 17 วัน ได้มีผู้พบศพเด็กนอนย่นาสงสารในห้องเช่าของฆาตกร ชื่อ นายพาทริก เฮนรี อายุ 22 ปี เป็นผู้ลักเด็กน้อยนี้ไปเพื่อเรียกค่าไถ่จากบิดามารดาของเด็ก เมื่อเรียกไม่สำเร็จก็เลยบีบบังคับเด็กจนตาย เมื่อฆาตกรถูกจับได้ ภายหลังได้ถูกนำตัวส่งฟ้องศาล ได้มีเสียงเรียกร้องจากบุคคลส่วนใหญ่ที่จะให้ฆาตกรผู้นี้ได้รับการประหารชีวิตเสีย ให้สาสมแก่ความชั่วร้ายของเขา ผู้เรียกร้องเหล่านั้น มีทั้งบุคคลสำคัญของรัฐบาลเองด้วย การเรียกร้องโค่นระชยายผ่านสื่อมวลชน วิทยูกระจายเสียง ซึ่งทุกฝ่ายล็งมึนึกไปว่าอาจจะเป็นการจูงใจหรือมีอิทธิพลต่อการพิจารณาคดีของศาล ถึงขั้นละเมิดอำนาจศาลได้ นายโเบิร์ต บาตินเตอร์ ทนายจำเลย ซึ่งศาลร้องขอให้เป็นทนายจำเลย ได้ใช้ความพยายามที่จะให้จำเลยพ้นจากการถูกประหารชีวิต เขาแถลงการณ์ต่อหน้าคณะลูกขุน มีความตอนหนึ่งว่า "การดำรงชีวิตสันติสุขของสังคมนั้น มิใช่อยู่ที่การแก้แค้นอาชญากรรมด้วยระบบตาต่อตา ฟันต่อฟัน แต่อยู่ในประเด็นที่ว่า จะลงโทษอย่างไรจึงจะให้อาชญากรเข็ดหลาบไม่กระทำความผิดขึ้นอีก การลงโทษประหารชีวิต ไม่ใช่การดำรงสันติสุขของมนุษยชาติ และไม่อาจทำให้อาชญากรรมลดลงได้ และไม่อาจทำให้อาชญากรรมลดลงได้ เป็นการสมควรที่จะยกเลิกโทษประหารชีวิตเสียในอนาคต....." ปรากฏว่า คณะลูกขุนและคณะผู้พิพากษา

¹ศาสตราจารย์ไชยเจริญ สันติศิริ , คำบรรยายอาชญาวิทยาและทัณฑวิทยา
ภาค 2 หน้า 14.

²มาร์ก บุนนาค , "ฆ่า V.S. ประหารชีวิต" หลัง 6 ตุลาคม 2519
หน้า 175-176.

7. จากคำกล่าวที่ว่า "ชุมชนไม่มีสิทธิประหารชีวิตผู้ใด เพราะชุมชนมิได้ให้ผู้นั้นเกิดมา"¹

คำกล่าวนี้นำมาจากสัญญาประชาคม (The Social Contract) ของ Rousseau ซึ่งกล่าวถึงความสัมพันธ์ภายในสังคมระหว่างรัฐและประชาชน ควรอยู่ในลักษณะรักใคร่ปรองดองกันมากกว่าที่จะคิดทำลายล้างกัน กฎหมายที่ออกใช้บังคับชุมชนจะต้องออกโดยชุมชนนั่นเอง หรือโดยความยินยอมพร้อมใจของชุมชน และเนื่องจากการที่ประชาชนต้องอยู่ภายใต้การปกครองของรัฐบาล Rousseau ถือว่าเป็นความทุกข์ของประชาชนอย่างหนึ่ง คือทุกคนจะต้องอยู่ภายใต้กฎหมายบ้านเมือง และถ้ากฎหมายใดออกมาในลักษณะโหดร้ายหรือทำลายประชาชนแล้ว ยิ่งเป็นความทุกข์ของประชาชนยิ่งนัก เมื่อกฎหมายออกโดยชุมชน ฉะนั้น ชุมชนจึงไม่ควรออกกฎหมายในทางทำลายผู้ใดคนหนึ่ง ในสังคมนั้นอย่างเด็ดขาด² นอกจากนี้ Rousseau ยังกล่าวว่า แม้แต่เอกชนยังไม่มีสิทธิจะปลิดชีวิตตนเองได้เลย เพราะผิดกฎหมายของพระเจ้าเป็นผู้เป็นเจ้า แล้วเขาจะโอนสิทธิที่เขาไม่มีให้แก่ผู้ทรงอำนาจอธิปไตยได้อย่างไร³ ทั้งนี้แล้วชุมชนจะมีสิทธิอะไรที่จะออกกฎหมายประหารชีวิตผู้ใดได้

ด้วยเหตุนี้เอง สหประชาชาติโดยคณะมนตรีเศรษฐกิจและสังคม จึงได้ประกาศปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน เมื่อปี พ.ศ.2491 ว่า "มนุษย์ทุกคนมีสิทธิในการดำรงชีวิต จะไม่ถูกบังคับให้ไปได้รับการทรมาน ความทารุณโหดร้าย หรือการลงโทษที่ต่ำช้า"⁴

¹จิตติ ตึงศกทัย , คำอธิบายประมวลกฎหมายอาญา ภาคที่ 1 ตอนที่ 2
หน้า 855.

²ส.ศิริรักษ์ , "รัฐโซ" , นักปรัชญาการเมืองฝรั่ง (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์เคล็ดไทย , 2519) หน้า 165-166.

³จึงจาก รัฐโซ , สัญญาประชาคม แปลโดย จินดา จินตเสรี หน้า 78.

⁴ถาวร โพธิ์ทอง , "โทษประหารชีวิต" , คฤพาท บัณฑิต 9 เล่มที่ 1 (2505)

4.3 ตัวอย่างแนวความคิดของนักนิติศาสตร์ต่างประเทศในการลงโทษประหารชีวิต

4.3.1 รายงานการประชุมปัญหาเกี่ยวกับอาชญากรรมและการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิด¹

ผู้ที่เข้าประชุมสัมมนาครั้งที่ 36 ว่าด้วยการป้องกันอาชญากรรม และการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง ที่เมืองฟุจ ประเทศญี่ปุ่น² ส่วนใหญ่ต่างมีความเห็นว่า น่าจะให้มีการยกเลิกโทษประหารชีวิตในทุกประเทศ ทั้งนี้ โดยเหตุผลสำคัญ 4 ประการ คือ เหตุผลในด้านมนุษยธรรม ด้านรัฐธรรมนูญ ด้านการป้องกันอาชญากรรม และในด้านการใช้ดุลยพินิจของผู้พิพากษา

ในค่านมนุษยธรรม อาจให้บรรทัดฐานได้ว่า การฆ่าคนนั้นหาความถูกต้องหรือความยุติธรรมไม่ได้เลย เพราะการฆ่าคนคละเคล่าไปด้วยเลือดเนื้อ ความรู้สึก และชีวิตจิตใจ ของผู้ที่รับรู้อาชญากรรมนี้ และปราศจากศีลธรรมจรรยาควย

ในแง่ของรัฐธรรมนูญนั้น ปรากฏว่ารัฐธรรมนูญของประเทศญี่ปุ่น หรือประเทศอื่น ๆ อีกหลายประเทศ ต่างยึดหลักสำคัญ 3 ประการ คือ อำนาจอธิปไตยของปวงชน หลักประกันสิทธิมนุษยชน และหลักไผ่สันติภาพ ในรัฐธรรมนูญได้เน่นว่า "ห้ามเจ้าหน้าที่ของรัฐทำทารุณโหดร้าย หรือทรมานแก่ ประชาชนโดยเด็ดขาด" จึงอาจกล่าวได้ว่า การลงโทษประหารชีวิต เป็นการปฏิบัติที่โหดร้ายทารุณอย่างยิ่ง เป็นการขัดต่อหลักรัฐธรรมนูญอย่างเห็นได้ชัด

¹ อดอล์ฟ ชูบารุง , "ข้อเสนอให้ยกเลิกโทษประหารชีวิต" , วารสารกรมราชทัณฑ์ ปีที่ 22 เล่ม 6 พฤศจิกายน-ธันวาคม (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กรมราชทัณฑ์ , 2517) หน้า 35-37.

² การประชุมอบรมครั้งนี้ มีผู้เข้าร่วมประชุมทั้งหมด 22 คน มาจากประเทศต่าง ๆ 12 ประเทศ กล่าวคือ จากอาฟกานิสถาน 1 คน บังกลาเทศ 1 คน อินเดีย 1 คน เขมร 1 คน เกาหลี 2 คน ลาว 1 คน ฟิลิปปินส์ 2 คน สิงคโปร์ 1 คน ศรีลังกา 1 คน ไทย 2 คน เวียดนามใต้ 1 คน ญี่ปุ่น 8 คน นอกจากนี้ยังมีผู้สังเกตการณ์ชาวญี่ปุ่นเข้าร่วมอีก 4 คน บรรดาผู้ที่เข้าประชุมเป็นผู้พิพากษา 4 คน อัยการ 6 คน ตำรวจ 7 คน เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ 3 คน และข้าราชการจากกระทรวงยุติธรรมอีก 2 คน

ในแง่ของการป้องกันอาชญากรรม ก็อาจกล่าวได้ว่า นักโทษออกจกรรจ์ส่วนมาก เป็นผู้ที่มีจิตบกพร่อง ขาดความรับผิดชอบต่อตัวเองและสังคม มีนักโทษบางคน ถึงกับฆ่าตัวเอง เมื่อทราบคำสั่งว่าตนถูกตัดสิ้นประหารชีวิต และยังปรากฏว่ามีนักโทษอีกจำนวนมาก ที่กระทำผิดกรรมก็เพราะมีความกระหายอยากกระทำผิด ท่านเองก็เกี่ยวกับขุมที่กระหายเลือด ในบางกรณีเกิดจากความอิจฉาริษยา ลักษณะเช่นนี้มีความเกี่ยวพันกับความปรารถนาในทางเพศด้วย ผู้กระทำผิดบางคนมีความคิดว่า หรือมีความเชื่อว่า การกระทำผิดของตนคงไม่มีใครล่วงรู้ได้ จึงไต่ถามความผิดขึ้น ซึ่งทัศนคติดังกล่าวนี้ จึงชี้ให้เห็นว่า การประหารชีวิตจะไม่มีผลพอในการป้องกัน หรือปราบปรามอาชญากรรมเลย เพราะผู้กระทำผิดอันร้ายแรงดังกล่าวนี้ ล้วนมีปัญหาพิเศษเฉพาะตัวอยู่แล้ว

สำหรับในแง่ของการใช้วิจารณ์ญาณของผู้พิพากษาบางคน ในบางครั้งที่การพิพากษาคืออาจจะตัดสินผิดพลาดได้ ที่เป็นเช่นนี้เพราะขีดความสามารถในการใช้วิจารณ์ญาณของแต่ละคนมีอย่างจำกัด และเมื่อตัดสินลงโทษประหารชีวิตคนที่ไม่มีความคิดลงไปแล้ว ก็ยากแก่การหาสิ่งใดมาดบด้าง หรือทดแทนได้

ปัญหาสำคัญที่ในที่ประชุมได้พิจารณาอย่างหนัก คือ ปัญหาที่ได้โต้เถียงกันมานานแล้วว่า จะควรคงไว้หรือยกเลิกโทษประหารชีวิตเสีย บางคนก็สนับสนุนให้คงอยู่ บางคนก็แสดงความคิดเห็นคัดค้าน และเห็นว่าควรยกเลิกเสีย ผู้ที่เห็นว่าควรยกเลิกโทษประหารชีวิตนั้น ชี้แจงว่า "โทษประหารชีวิตเป็นสิ่งที่ไม้อาจนำมาเป็นเครื่องมือป้องกันอาชญากรรมได้เลย มีหน้าซ้ำยังเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงความไร้อารยธรรม และความไร้ศีลธรรมจรรยาอีกด้วย"

ในที่ประชุมได้สรุปความคิดเห็นไว้ว่า สังคมที่พัฒนาแล้วทุกแห่ง ต่างก็มีเจตจำนงที่จะพิทักษ์ความปลอดภัยให้แก่มวลสมาชิกโดยเท่าเทียมกัน ในเมื่อสังคมมีเจตนารมณ์เช่นนี้แล้ว ก็จำเป็นจะต้องปฏิบัติต่อมวลสมาชิกด้วยความเป็นมนุษยธรรม จะแสดงความโหดร้ายป่าเถื่อนทารุณนั้นหาควรไม่ และหลักฐานทางอาชญาวิทยาก็ยืนยันไว้อย่างชัดแจ้งว่า แม้แต่นักโทษที่โหดร้ายที่สุด ก็ยังเปลี่ยนความประพฤติกลับตนให้เป็นคนที่มีประโยชน์ต่อสังคมได้ อีกประการหนึ่ง การลงโทษประหารชีวิตก็ได้แสดงให้เห็นถึงลักษณะแห่งความปรานีประนอมระหว่างรัฐบาลกับประชาชนเลย

4.3.2 ในการประชุมใหญ่แห่งสมัชชาสหประชาชาติ ครั้งที่ 841 เมื่อวันที่ 20 พฤศจิกายน 2502¹

ที่ประชุมลงมติมอบให้คณะมนตรีเศรษฐกิจและสังคมแห่งสหประชาชาติ รับผิดชอบที่ว่า ประเทศต่าง ๆ ควรจะยกเลิกโทษประหารชีวิตเสียหรือไม่ ซึ่งปัญหานี้มีไขปัญหาใหม่ แต่เป็นปัญหาที่ได้มีการถกเถียงกันมานานแล้ว นับแต่สมัยที่ Beccaria นักอาชญาวิทยาชาวอิตาลีเขียนหนังสือประนามการลงโทษประหารชีวิต เมื่อ พ.ศ.2207 เป็นต้นมา คณะมนตรีเศรษฐกิจและสังคมได้พิจารณาปัญหานี้ โดยเอาหลักการสหประชาชาติมอบให้ศาสตราจารย์ มานูเอล โลเปซ เรย์ อดีตหัวหน้าฝ่ายป้องกันสังคมแห่งสำนักงานเลขาธิการสหประชาชาติ เป็นผู้อำนวยการวิจัยปัญหา และรวบรวมข้อมูลเตรียมไว้เพื่ออภิปรายในคณะมนตรีฯ สมัยที่ 33 ซึ่งได้จัดขึ้นในเดือนมีนาคม ถึง เมษายน 2505

หลักฐานที่แสดงให้เห็นว่าปัญหาเรื่องนี้ ได้รับการพิจารณาอย่างกว้างขวางโดยทั่วไป คือจะเห็นว่า คณะมนตรีแห่งยุโรป (The Council of Europe) ก็ได้ตั้งอนุกรรมการขึ้นพิจารณาเรื่องนี้ โดยมีนาย มาร์ค แองแดล แห่งฝรั่งเศสเป็นประธานประชุมกันครั้งแรกเมื่อวันที่ 12 ธันวาคม 2501 ที่ศูนย์กลางกฎหมายเปรียบเทียบกรุงปารีส

นอกจากนั้น เมื่อเดือนเมษายน 2503 ก็มีการสัมมนาระหว่างประเทศพิจารณาเรื่องนี้ที่กรุงเอเธนส์ ประเทศกรีซ คณะกรรมการนักกฎหมายระหว่างประเทศได้ส่งผู้แทนไปร่วมประชุมด้วย

ในประเทศอังกฤษ ก็มีผู้ก่อตั้ง "กระบวนกรรณรงค์แห่งชาติเพื่อยกเลิกโทษประหารชีวิต" โดยมีความประสงค์ที่จะให้รัฐบาลพิจารณายกเลิกโทษนี้ ที่มีบัญญัติไว้ใน

Homicide Act ค.ศ.1957

ในฝรั่งเศสก็มีการจัดตั้ง "สมาคมเพื่อการยกเลิกโทษประหารชีวิตแห่งฝรั่งเศส" ขึ้นเมื่อเดือนธันวาคม พ.ศ.2503 และได้เชิญนักอาชญาวิทยาและผู้มีอาชีพเกี่ยวข้องกับในด้านนี้จากประเทศต่าง ๆ ไปร่วมประชุมกันเมื่อเดือนมิถุนายน 2504 ที่ประชุมนี้เรียกว่า

¹ ดาวร โพร้ทอง , "โทษประหารชีวิต" , หน้า 94-95.

"Colloque de Royaumont" ได้มี "ทิวาควรเลิกโทษประหารชีวิต รวมทั้งความผิดทาง การเมืองควย

สำหรับที่ประชุมคณะมนตรีเศรษฐกิจและสังคมนี้เห็นว่า ถ้ามองในแง่ของวัตถุประสงค์ของการลงโทษแล้ว ไม่ควรเอาโทษนี้มาใช้เป็นเครื่องมือยับยั้งการกระทำผิด ประวัติศาสตร์แสดงให้เห็นว่า ถ้าพีเคราะห์จากแง่ที่จะยับยั้งการกระทำผิดแท้ ๆ แล้ว การลงโทษไม่ได้ผลเลย และการลงโทษที่รุนแรงก็ไม่ได้ทำให้จำนวนอาชญากรรมลดน้อยลง ควรจะหาวิธีอื่น สรุปแล้วที่ประชุมนี้ยืนยันในหลัก เคารพต่อหลักการดำรงชีวิตมนุษย์อย่างเด็ดขาด และไม่ควรถูกกลบฝังไม่ว่าโดยเหตุผลทางการเมือง หรือเหตุผลใด ๆ¹

4.3.3 จากการประชุมขององค์การนิรโทษกรรมระหว่างประเทศ

(Amnesty International)¹

องค์การนี้ได้รับรางวัลสันติภาพของโลกประจำปี พ.ศ.2520 (The 1977 Nobel Peace Prize) ในฐานะที่ได้ต่อสู้เพื่อสิทธิมนุษยชน ให้แก่นักการเมืองในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกตลอดมา ได้เริ่มรณรงค์ที่จะได้มีการยกเลิกโทษประหารชีวิตในประเทศต่าง ๆ เสีย การรณรงค์นี้ได้เริ่มขึ้นเมื่อเดือนธันวาคม 2520

- ในการประชุมนี้มีผู้แทนขององค์การนิรโทษกรรม จำนวน 200 คน จากบุคคลใน 5 ทวีป ซึ่งได้จัดขึ้นที่กรุงสต็อกโฮล์ม เมืองหลวงของประเทศสวีเดน ที่ประชุมได้ใช้เวลาประชุมเกือบเต็มสัปดาห์ และได้แถลงการณ์ในวันสุดท้ายของการประชุมว่า "ที่ประชุมเห็นควรรยกเลิกโทษประหารชีวิตเสีย เพราะเป็นโทษที่ทารุณ นอกรีต และไร้มนุษยธรรมอย่างสิ้นเชิง" คำแถลงดังกล่าวนี้ ถือได้ว่าเป็นมติอันสำคัญของการประชุมขององค์การในครั้งนี้

¹ เก็บความจาก Bulletin of the International Commission of Jurists (พฤศจิกายน 2514) หน้า 59-63.

² มาร์ต บุนนาค , "การรณรงค์เพื่อยกเลิกโทษประหารชีวิต" โลกทรรศน์ นักกฎหมาย สยามรัฐ (วันพุธที่ 4 มกราคม 2521) : 6,7.

นายโทมาส แสมมาเบิร์ก ประธานขององค์การนิรโทษกรรม โลกกล่าวว่า "ที่ประชุมถือว่า ในสภาพความเจริญของโลกมนุษย์ในปัจจุบัน โทษประหารชีวิตอันเป็นเรื่องของความท้อแท้ทราย ควรจะไต่ยกเลิกเสียทั้งหมด องค์การฯ ถือว่า เป็นหน้าที่ของนักการเมืองที่ดีทั้งหลายที่ควรจะได้หาทางยกเลิกโทษชนิดนี้ในประเทศของตนเสีย"

นายโทมาส กล่าวต่อไปว่า "มีหลายประเทศที่ไต่ยกเลิกโทษประหารชีวิต เพราะความกระตือรือร้นที่จะไป แต่ก็ยังมีอีกหลายประเทศที่ยังคงประกาศใช้โทษประหารชีวิตอยู่ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เพื่อเป็นการรักษาเสถียรภาพในการบริหารราชการแผ่นดิน หรือได้ใช้เป็นเครื่องมือในการปราบปราม ผู้มีความคิดเห็นตรงข้ามในทางการเมือง ซึ่งรวมทั้งประเทศที่มีพลเมืองเกินกว่าหนึ่งร้อยล้านคนด้วย แต่อีกหลายประเทศได้ยืนยันที่จะใช้โทษประหารชีวิตเฉพาะในเวลาสงครามเท่านั้น"

นายโทมาส กล่าวในที่สุดว่า "จะเป็นการสิ้นเปลืองเวลาไปมาก หากเราจะไต่กล่าวถึงรายละเอียดของแต่ละประเทศ แต่ขณะนี้เราควรจะได้เริ่มต้นในการรณรงค์ที่จะให้มีการยกเลิกโทษประหารชีวิตกันอย่างจริงจัง ซึ่งเราจะต้องทำงานกันอย่างหนักที่สุด"

ปัญหาที่นักคิดมีอยู่ว่า เหตุใดองค์การแห่งนี้จึงได้นำปัญหาเรื่อง การพิจารณายกเลิกโทษประหารชีวิตขึ้นมาเป็นข้อยุติอันสำคัญของที่ประชุม น่าจะเป็นเพราะได้มีหลายประเทศในยุโรป ไต่พากันยกเลิกโทษประหารชีวิตเสีย เช่น ประเทศเดนมาร์ก ยกเลิกในปี พ.ศ. 2473 อิตาลี ในปี พ.ศ. 2487 เยอรมันตะวันตก ในปี พ.ศ. 2492 อังกฤษ ยกเลิกในปี พ.ศ. 2512 สหพันธ์ฝรั่งเศส เพิ่งจะยกเลิกในปี พ.ศ. 2520 นี้เอง

จากตัวอย่างแนวความคิดเห็นของนักนิติศาสตร์ประเทศต่าง ๆ ที่ไต่กล่าวมานี้ ก็พอจะสรุปได้ว่า แนวโน้มของการลงโทษประหารชีวิตผู้กระทำความผิดกฎหมาย จะต้องลดลงหรือยกเลิกไปในที่สุด

4.4 ข้อสังเกต

บรรดาประเทศต่าง ๆ ที่ยกเลิกโทษประหารชีวิตแล้วนั้น จะเป็นประเทศที่นับได้ว่ามีเศรษฐกิจภายในมั่นคงเพียงพอแล้ว หรือเป็นประเทศที่ประชาชนส่วนใหญ่

ได้รับการศึกษาดี และไม่มีปัญหาทางสังคมที่รัฐบาลจะต้องช่วยบรรเทา หรือมีภาระต้องแก้ไข ทั้งนี้ เพราะถ้าประชาชนส่วนใหญ่มีการศึกษาดีแล้ว ย่อมมีความคิดไปในทางสร้างสรรค์มากกว่า ในทางทำลาย ทั้งนี้ ไม่เฉพาะในเรื่องการลงโทษเท่านั้น แต่จะเป็นไปในทุก ๆ ด้านด้วย อีกประการหนึ่ง ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจและสังคมก็เป็นสิ่งที่ช่วยประกอบในเรื่องความคิดของประชาชนด้วย ในที่นี้คือถ้าประเทศใดมีภาวะทางเศรษฐกิจดีแล้ว ปัญหาสังคมต่าง ๆ ย่อมไม่มีหรือมีแต่น้อย ประชาชนยอมให้การส่งเสริมการทำงานของรัฐบาล การปฏิบัติงานราชทัณฑ์แบบสมัยใหม่จำเป็นอย่างยิ่งต่อซึ่งงบประมาณของรัฐอย่างมาก เนื่องจากต้องใช้เวลานานพอสมควรในการเฝ้าระวังรักษาจิตใจ แก้ไขความประพฤติของผูกระทำผิดได้ ฉะนั้น รัฐจึงขอความร่วมมือจากประชาชนในการสนับสนุนทางด้านปัจจัยสังคมสงเคราะห์ ทั้งในด้านให้ความรู้ การศึกษา ความเป็นอยู่ภายในสถานที่ยกขังให้ดีขึ้น ตลอดจนให้ความอุปถัมภ์ภายหลังจากที่พวกเขาพ้นโทษไปใหม่ ๆ นับว่าเป็นภาระของสังคมที่หนักพอสมควร ฉะนั้น ประเทศที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดีเท่านั้น จึงจะทำได้

สำหรับประเทศไทย มีแนวความเห็นว่ายังไม่ก้าวไปไกลถึงขนาดที่จะยกเลิกโทษประหารชีวิต เพราะถ้าเลิกในขณะนี้แล้ว สถิติคดีอุกฉกรรจ์ทางอาญาคงจะสูงขึ้น กว่าเดิมอีกมาก แม้ในขณะนี้ยังมีโทษประหารชีวิตอยู่ แต่คดีอุกฉกรรจ์ต่าง ๆ ก็ยังมีจำนวนมากมาย สาเหตุประการสำคัญของการรณรงค์ให้ยกเลิกโทษประหารชีวิตในประเทศไทย นั่นคือ ประเทศเรายังมีปัญหาดังในเรื่องการศึกษา เศรษฐกิจ และสังคมอยู่ เรายังก้าวไปไม่ถึงซึ่งความจริงในคดีต่าง ๆ เช่นประเทศมหาอำนาจต่าง ๆ ที่เคยยกเลิกโทษประหารชีวิตไปแล้ว กล่าวคือ

ในด้านการศึกษา ประชาชนส่วนใหญ่ไม่มีความคิดอย่างลึกซึ้ง ถึงความป่าเถื่อนโหดร้ายของการลงโทษประหารชีวิต ทุกคนมีความคิดพื้นฐานอย่างเดียวกัน คือความต้องการแก้แค้นทดแทน ไม่ได้คิดถึงการปรับปรุงแก้ไข หรือการรักษาเยียวยาจิตใจของผูกระทำผิด

ในด้านเศรษฐกิจ ภาวะทางเศรษฐกิจของไทย ไม่เคยประสบความสำเร็จ ในสภาพคล่องตัว หรือเพียงพอในการทำงานบำรุงสุขประชาชน หรือในด้านสวัสดิการความมั่นคง

ในสังคม (Social Security) เราต้องคิดประหยัดในทุกวิถีทาง ฉะนั้น ในเรื่องการ
 ลงโทษประหารชีวิตนักโทษอุกฉกรรจ์ ก็เป็นเรื่องหนึ่งที่รัฐจะต้องคิดแล้วว่า จะรับภาระ
 เลี้ยงดูเขาต่อไป หรือตัดขาดเขาเสียจากสังคมโดยเด็ดขาด เพราะการเลี้ยงดูเขาต่อไป
 ในสภาพที่จำคุกหรือกักขัง ปัญหาเรื่องอาหารเป็นปัญหาใหญ่ที่รัฐจะต้องเลี้ยงงบประมาณไป
 เป็นจำนวนมิใช่น้อย ตลอดจนการปรับปรุงวิธีการราชทัณฑ์แบบใหม่ ที่ยึดหลักการแก้ไข
 ความประพฤติของผู้กระทำผิดเป็นสิ่งสำคัญ ย่อมต้องใช้งบประมาณของรัฐมากเช่นกัน แต่ถ้า
 รัฐตัดสินลงโทษประหารชีวิตบรรดานักโทษอุกฉกรรจ์แล้ว รัฐย่อมลดภาระในการเลี้ยงดู
 เขาเหล่านั้นได้ แต่ในเรื่องนี้ จะต้องพิจารณาให้รอบคอบ เพราะชีวิตมนุษย์เราไม่อาจจะ
 นำมาเปรียบเทียบเป็นสิ่งของ เงิน หรือราคาได้ การตัดสินประหารชีวิตควรจะต้องเป็น
 ผู้มีความผิดรุนแรง และสังคมก็ไม่อาจเยียวยาเขาได้ แม้จะได้ใช้เวลาตลอดจนสังคม
 สวัสดิการแก่เขาแล้ว บุคคลเหล่านี้ก็ควรถูกกำจัดไปจากสังคมอย่างเด็ดขาด โดยการ
 ประหารชีวิตเสีย เช่นนี้ก็จะเป็นการลงโทษที่ไม่โหดร้าย หรือมารุณจนเกินไป

ในสถานสังคม จะเห็นได้ว่าสังคมไทยยังไม่ค่อยให้ความสำคัญต่อการปรับปรุง
 จิตใจนักโทษให้กลับตนประพฤตินเป็นคนดีต่อไป บุคคลใดก็ตามเมื่อเคยต้องโทษทางอาญา
 ไม่ว่าจะเล็กน้อยหรือหนักเพียงใด บุคคลนั้นมักจะถูกสังคมเหยียดหยาม และไม่ไว้วางใจต่อไป
 การที่จะให้เขากลับสู่สังคมอย่างปกติอีก ก็เป็นเรื่องที่ปฏิบัติได้ยาก และฝืนความรู้สึก จิตใจ
 ของบุคคลส่วนใหญ่ในสังคม เพื่อยอมรับให้เขาเหล่านั้นอยู่ในสังคมอย่างปกติชนได้

ทั้งนี้ จะได้มีการสำรวจทัศนคติของประชาชนว่า ยังมีความต้องการให้คงไว้
 หรือยกเลิกโทษประหารชีวิตเสีย หากประชาชนส่วนใหญ่ยังต้องการให้คงไว้ซึ่งโทษประหาร
 ชีวิตแล้ว ควรจะใช้อุบายในขอบเขตเพียงไร จึงจะไถ่กล่าวในบทต่อไป.